

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ**

**СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАТКОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО
БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ**

**Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)**

Виконала:

студентка 4 курсу, групи 472,
заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

Ломніцька Анастасія Анатоліївна _____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту
Бак Наталія Андріївна

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № 15 від 30 травня 2023 р.
Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.*

Чернівці – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	5
1.1. Сутність, методи та принципи податкового регулювання економічної діяльності.....	5
1.2. Особливості застосування спрощеної системи оподаткування суб'єктами малого бізнесу.....	8
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ НА МАЛИЙ БІЗНЕС У МИРНИЙ ЧАС ТА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	12
2.1. Дослідження впливу податкової політики на фінансові результати діяльності суб'єктів малого бізнесу.....	12
2.2. Оцінка рівня податкового регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу в умовах війни.....	21
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	30
3.1. Перспективи податкових реформ для малого бізнесу в поточній фінансово- економічній ситуації.....	30
3.2. Напрямки оптимізації податкового регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу.....	35
ВИСНОВКИ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41
ДОДАТКИ.....	47

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Податок є одним із основних доходів державного бюджету. Податок є нееквівалентним і зазвичай стягується на безповоротній основі. Його сплата і дотримання порядку визначення та справляння мають відбуватися згідно з чинним законодавством. Стягнення податків насамперед сприяє стабільності функцій держави. Завдяки концентрації та збору коштів держава може виконувати свої основні функції та згодом перерозподіляти кошти.

У разі порушення законодавчих положень чи введення завищених ставок, платники податків починають вживати заходів для зменшення своїх податкових зобов'язань, або ж зовсім ухиляються від сплати. Саме для вчасного реагування на подібні ситуації використовується такий механізм як податкове регулювання.

Основною задачею податкового регулювання є встановлення такого оптимального рівня та умов оподаткування, які будуть підходити як державі, так і платникам. Підбір ідеального балансу для обох сторін.

Для написання роботи використовувалися праці вітчизняних авторів: Ю.Б. Іванов, В.Ф. Тищенко, Н.С. Віцвіцька, В.Т. Александров, А.І. Крисоватий, А. Я. Кізіма, В. В. Карпова, тощо.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення сучасного стану податкового регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу та обґрунтування перспектив удосконалення його інструментів і методів.

Основні завдання роботи:

- ознайомитися з сутністю, методами та принципами податкового регулювання;
- охарактеризувати процес податкового регулювання малого підприємництва;
- поглибити знання застосування спрощеної системи оподаткування для суб'єктів малого бізнесу;
- проаналізувати вплив податкової політики на фінансову діяльність

суб'єктів малого підприємництва;

- дати оцінку рівню розвиненості податкової системи в умовах війни;
- оцінити перспективи розвитку податкових реформ в теперішніх умовах;
- дослідити шляхи оптимізації податкового регулювання.

Об'єктом дослідження у кваліфікаційній роботі виступає система економічних взаємозв'язків між державою та суб'єктами малого бізнесу як платниками податків.

Предметом дослідження є механізм податкового регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу.

Методологічна база кваліфікаційної роботи визначена з урахуванням надбань фінансової науки та практики, а також чинних законодавчо-нормативних актів, які регламентують податкові відносини в Україні. Дослідження проведене із застосуванням загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема, аналізу, синтезу, статичної оцінки, табличного, графічного методів тощо.

Інформаційною базою дослідження слугували матеріали спеціалізованих періодичних видань, звітні дані організацій (Державна служба статистики України, Державна податкова служба України, Міністерство фінансів України, Національний банк України), розміщені на відповідних інтернет-ресурсах.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку та списку використаних джерел, котрий містить 45 позицій. Загальний обсяг роботи складає 52 сторінки. Зміст роботи проілюстровано 8 рисунками, 7 таблицями та 5 додатками.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

1.1. Сутність, методи та принципи податкового регулювання економічної діяльності

Відомо, що суть податків на практиці полягає в зборі коштів від суб'єктів підприємницької діяльності та громадян у державну «скарбницю» з метою їх подальшого розподілу на потреби держави.

Слід зазначити, що якщо спочатку податки мали суто фіскальний характер, тобто були основним джерелом формування фінансових ресурсів держави, то пізніше, коли держава вирішила брати активну участь в організації господарської діяльності країн, поняття розподільної функції податків було значно розширено і набуло нормативного характеру.

Податкове регулювання – це насамперед міра опосередкованого впливу на економіку, економічні та соціальні процеси шляхом зміни видів податків, податкових ставок, запровадження податкових пільг, зниження або підвищення загального рівня оподаткування, зборів до бюджету. Таким чином, зниження податків може стимулювати виробництво, тоді як підвищення, в свою чергу, може знеохотити або навіть придушити деякі види діяльності. Крім того, податки сприяють спрямуванню розвитку окремих галузей, впливають на економічну діяльність підприємців, збалансовують платоспроможний попит і пропозицію, регулюють кількість грошей в обігу [28].

Основними завданнями податкового регулювання малого бізнесу є:

- регулювання попиту і пропозиції;
- вплив на темпи інфляції;
- формування раціональної галузевої структури;
- підтримка інновацій;
- формування раціонального співвідношення між накопиченням та

споживанням;

- насичення ринку соціально важливими товарами та послугами;
- стимулювання інвестицій;
- прискорений розвиток депресивних регіонів [27].

Що стосується нормативно-правових методів, то їх лише два види: Податкове законодавство (Податковий кодекс України) і законодавчі та нормативні акти у сфері оподаткування. Головними контролюючими органами є Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна фіскальна служба та органи місцевого самоврядування.

Податкове регулювання бізнесу є найважливішим видом економічного регулювання в умовах вільного ринку. На відміну від адміністративних методів регулювання ефективні економічні, особливо податкові методи регулювання, не обмежують, а підтримують розвиток підприємництва, є стимулом до оптимізації виробництва товарів і послуг, скорочення невиробничих витрат, розширення та автоматизації виробництва [20].

Серед методів податкового регулювання можна виділити наступні методи, які успішно застосовуються в усіх країнах:

- відстрочка та розстрочка сплати податку;
- інвестиційний податковий кредит;
- податкові канікули;
- податкова амністія;
- податкові відрахування;
- стягнення та визначення податкових ставок;
- міжнародні угоди про уникнення подвійного оподаткування [45].

Відстрочка податку – це зміна строку сплати податку за наявності особливих причин на строк від одного до шести місяців з одноразовою або поетапною сплатою платником податків суми боргу.

Найбільш перспективним методом податкового регулювання є інвестиційна податкова знижка, яка являє собою зміну граничного терміну сплати податку, якщо для цього є відповідні причини. До них належать науково-

дослідна та дослідно-конструкторська робота організації, здійснення інноваційної діяльності, виконання важливого замовлення для соціально-економічного розвитку регіону.

Податкові канікули – встановлений законом період, протягом якого платник податків має право не сплачувати податки.

Податковою амністією називають комплекс заходів, які надають платникам податків сплачувати податки, щодо яких минув встановлений податковим законодавством строк сплати. Метою податкової амністії є не поповнення бюджету, а перехід у правове поле між платниками податків і державою [21].

Одним із соціально значущих методів податкового регулювання є податкові відрахування, якими можуть користуватися не лише підприємства та організації, а й громадяни. Податкова знижка являє собою компенсацію частини суми, витраченої на покупку або оплату послуг, що оподатковуються [44].

Встановлення податкової ставки є окремим методом регулювання, який потребує особливої уваги. Саме ставка податку визначає суму податку, яку необхідно перерахувати до бюджету. Зниження ставки будь-якого податку повинно максимально дозволити суб'єктам господарювання здійснювати свою фінансово-господарську діяльність без значних збитків і отримувати прибуток, але при цьому відповідно до фіскальних інтересів держави в цілому.

Що стосується міжнародних угод про уникнення подвійного оподаткування, то вони спрямовані як на уникнення подвійного оподаткування, так і на ухилення від сплати податків.

Успішний процес податкового регулювання може бути досягнутим тільки при умові дотримання принципів. До них належать:

- системність та ефективність податкового регулювання;
- комплексність;
- наукова обґрунтованість;
- пріоритетність;
- адаптація;

- узгодження інтересів;
- безперервність;
- мінімальна достатність;
- законодавче регулювання [13, с. 80-87].

Загалом функціонує три способи податкового регулювання суб'єктів малого підприємництва. До них відносяться: надання податкових пільг; застосування штрафних санкцій; бюджетно-податкове балансування.

Податкове регулювання класифікують за наступними ознаками: за рівнем впливу – загальнодержавний та місцевий рівні; за заходами – стимулююче та стримуюче; заходи залежно від цілей – довгострокове (стратегічне) та оперативне (тактичне); за формою впливу – непрямий метод [27].

Заключним етапом процесу податкового регулювання є аналіз, контроль та порівняння поточних результатів з планованими.

1.2. Особливості застосування спрощеної системи оподаткування суб'єктами малого бізнесу

Податкова система – це сукупність загальнодержавних і місцевих податків та зборів, що справляються в порядку, встановленому Податковим кодексом України. Загалом в Україні діє дві системи оподаткування: загальна та спрощена.

Загальну систему оподаткування обирають юридичні особи незалежно від виду діяльності, розміру річного доходу чи кількості найманих працівників – вибір системи не обмежений жодними критеріями. У цьому випадку податок нараховується з чистого доходу підприємця і становить відсоток від прибутку. Даний суб'єкт підприємницької діяльності сплачує 18% з доходу на податок на доходи фізичних осіб та 1,5% з доходу на військовий збір. В разі досягнення обороту в один мільйон гривень передбачена обов'язкова реєстрація платником ПДВ [4].

Що стосується спрощеної системи оподаткування, то вона створена спеціально для малого бізнесу. Вона покликана забезпечити легке зручне

адміністрування та невеликий розмір податків для підтримки малого бізнесу[38].

Спрощена система оподаткування, обліку і звітності в Україні вперше була запроваджена в 1999 році на основі Указу Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» від 3 липня 1998 року № 727 [32]. З 1 січня 2012 року на підставі Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» від 4 листопада 2011 року № 4014-VI було введено в дію Розділ 14 «Спеціальні режими оподаткування», яким встановлено правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку [29].

Податковим кодексом України спрощена система оподаткування, обліку та звітності витлумачена так: «Це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 цього Кодексу, на сплату єдиного податку в порядку та на умовах визначених цією главою, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності» [36].

Усі суб'єкти господарювання, які знаходяться на спрощеній системі оподаткування, поділяються на чотири групи.

До ФОП першої групи відносяться особи, які займаються виключно роздрібним продажем товарів з торгівельних місць на ринку та/або господарською діяльністю з наданням побутових послуг населенню. Такі особи мають обмеження у максимальному обсязі доходу, а саме не більше 167 розмірів мінімальної заробітної плати. Станом на другий квартал 2023 року мінімальна зарплата становить 6 700 гривень, відповідно максимально допустимий обсяг доходу для першої групи не повинен перевищувати 1 118 900 гривень. Також обов'язковою умовою є неможливість використання праці найманих осіб.

Платники другої групи єдиного податку здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері

ресторанного господарства. У цьому випадку обсяг доходу не повинен перевищувати 834 розміри мінімальної заробітної плати, а саме 5 587 800 гривень. Дозволяється наймати до десяти працівників.

Підприємці третьої групи мають найбільшу кількість варіантів діяльності, такі як різні види торгівлі та надання послуг. Однак вони також мають обмеження у розмірі доходу, який нараховує не більше 1 167 мінімальних зарплат, що дорівнює 7 818 900 гривень. Обмежень щодо кількості найманих працівників немає.

Четверта група провадить свою діяльність винятково в межах фермерського або сільського господарства. Особливістю є те, що підприємство має у власності та/або використовує земельні ділянки або водний фонд не менше 2 гектарів та не більше 20 гектарів. Працею найманих робітників не користуються. До фермерського господарства входять виключно члени сім'ї ФОПа. Для юридичних осіб обмежень з найманими працівниками немає [39].

Таблиця 1.1.

Податкові ставки загальної та спрощеної систем оподаткування [42]

Загальна система	18% податок на доходи фізичних осіб	
	1,5% військовий збір	
	22% єдиний соціальний внесок (крім пенсіонерів за віком)	
Спрощена система	1 група	До 10% розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня звітного року, тобто у 2023 році – це до 268,4 грн/міс
	2 група	До 20% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного, тобто – до 1 340 грн/міс
	3 група	Ставка податку встановлена у відсотках від доходу: 3% - платники ПДВ 5% - неплатники ПДВ
	4 група	Розмір ставки податку з 1 гектару сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду залежить від категорії земель, їх розташування (у % до бази оподаткування)
	22% єдиний соціальний внесок (крім пенсіонерів за віком)	

Однак є перелік діяльностей, які не входять у жодну з вищевказаних груп. До них відносяться: проведення азартних ігор, обмін іноземної валюти, проведення гастрольних заходів, діяльності у сфері аудиту тощо [42].

В залежності від обраної системи оподаткування підприємці сплачують податки. На спрощеній системі фізичні особи-підприємці сплачують єдиний податок виходячи зі своєї групи (табл.1.1).

З початку повномасштабного вторгнення державні реєстри закриті, оновлена інформація не публікується. Станом на 23 лютого 2022 року в Україні зареєстровано 1 048 575 платників єдиного податку. З них: платників 1 групи – 147 238 осіб, 2 групи – 408 539 осіб, 3 групи – 492 505 та 4 групи – 291 суб'єкт[35].

РОЗДІЛ 2

ВПЛИВ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ НА МАЛИЙ БІЗНЕС У МИРНИЙ ЧАС ТА В УМОВАХ ВІЙНИ

2.1. Дослідження впливу податкової політики на фінансові результати діяльності суб'єктів малого бізнесу

Податкову політику можна охарактеризувати як сукупність заходів держави, за допомогою яких вона керує податковою системою відповідно до своїх економічних намірів, цілей та завдань. Метою ж даної політики є застосування податкових принципів і заходів, щоб податки сприяли досягненню економічних, соціальних і політичних цілей країни.

Оптимальною вважається податкова політика, яка може зацікавити більшість платників податків (громадян, підприємців, організацій, фізичних та юридичних осіб) не через примуси у вигляді зобов'язань та санкцій, а переважно через внутрішнє переконання, що сплачувати податки дійсно варто [17].

Податкова політика має основне значення в контексті економічної політики в тісному взаємозв'язку глибинних структурних зв'язків з усіма підсистемами національної економіки. Перш за все домінує той факт, що в ринковій економіці ядро національного багатства створюється приватним сектором. Він добре працює в стабільному та сприятливому для бізнесу середовищі. Серйозною складовою і стимулюючим фактором є також проста і зрозуміла податкова система, стабільне податкове законодавство, мотиваційно низькі податкові ставки (що спонукають сплачувати податки, а не ухилятися від них) і зріла податкова служба держави.

Задля більш глибокого розуміння впливу податкової політики на діяльність суб'єктів малого бізнесу я взяла за об'єкт дослідження Приватне підприємство «МРІЯ-2010». Основним видом економічної діяльності підприємства є вирощування зернових, бобових і насіння олійних культур,

оптова торгівля та надання в оренду сільськогосподарських машин і устаткування.

ПП «МРІЯ-2010» зареєстроване в Хмельницькій області та функціонує на ринку України вже майже п'ятнадцять років. Підприємство перебуває на четвертій групі спрощеної системи оподаткування і є платником єдиного податку. Щоб отримати статус платника єдиного податку, фермерські та сільськогосподарські підприємства мають дотримуватися умов щодо долі сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік, яка повинна дорівнювати або перевищувати 75% (згідно пп. 4 пункту 291.4 ПКУ) [36].

У статті 292-1 розділу XIV ПКУ прописано: «Об'єктами оподаткування є площа сільськогосподарських угідь та/або землі водного фонду. Базою оподаткування виступає нормативна грошова оцінка 1 гектару угіддя та/або ріллі для земель водного фонду з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного станом на 1 січня податкового року відповідно до умов Податкового кодексу України для справляння плати за землю» [36].

Щороку до 20 лютого платник єдиного податку повинен подати податкову декларацію, обчислюючи самостійно загальну суму податку. Сплата даного податку відбувається поквартально впродовж тридцяти днів за фіксованими ставками: I квартал – 10%; II – аналогічно 10%; III – 50% і останній IV квартал – 30%. Податок перераховується на рахунок місцевого бюджету за місцем розташування земельної ділянки.

Якщо підприємець четвертої групи забажає перейти на третю групу або ж на загальну систему оподаткування, то він мусить сплатити 25% єдиного податку річної суми за кожен квартал, протягом якого неправомірно перебував на четвертій групі [41].

В залежності від типу землі та місця її розташування встановлюються ставки податку (табл. 2.1.)

Таблиця 2.1.

Податкові ставки для платників четвертої групи єдиного податку [41]

Категорія земель	Ставка податку
Для ріллі, сіножатей і пасовищ (крім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях)	0,95%
Для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях	0,57%
Для багаторічних насаджень (крім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях)	0,57%
Для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах та на поліських територіях	0,19%
Для земель водного фонду	2,43%
Для сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту	6,33%

Так як досліджуване підприємство не має в оренді чи власності земель водного фонду, багаторічних насаджень, а ріллі, сіножаті та пасовища знаходяться не у гірських і поліських зонах, то ставка податку є фіксовано 0,95%. У 2020 році підприємство сплатило 109 696,52 грн податку за вказаною ставкою. На 2021 рік у податковій декларації платника четвертої групи було нараховано єдиного податку розміром 110 138,78 гривень. На 2022 рік усього нарахували 112 399,60 гривень, що на 2,05% більше за минулий рік. А станом на 2023 рік загальні податкові зобов'язання становлять 119 033,63 гривні, що майже на 6% більше за аналогічний період попереднього року (рис. 2.1.). Загалом за три роки було нараховано і сплачено єдиного податку на суму 332 234,9 грн. Станом на 1 травня 2023 року підприємством вже було сплачено 10% загальнорічного єдиного податку, а саме 11 903,49 грн.

Загалом на вказаний період спостерігається тенденція до збільшення суми єдиного податку. Якщо порівнювати 2021 рік з 2020 роком, то сума сплаченого податку зросла на 0,4%, а якщо брати до уваги 2023 та 2022 роки, то тут різниця складає вже 5,9%. Це залежить від кількості земельних ділянок. На початок 2020

року підприємство мало в обслуговуванні 352 земельних ділянок, до 2023 року кількість зросла до 403 ділянок.

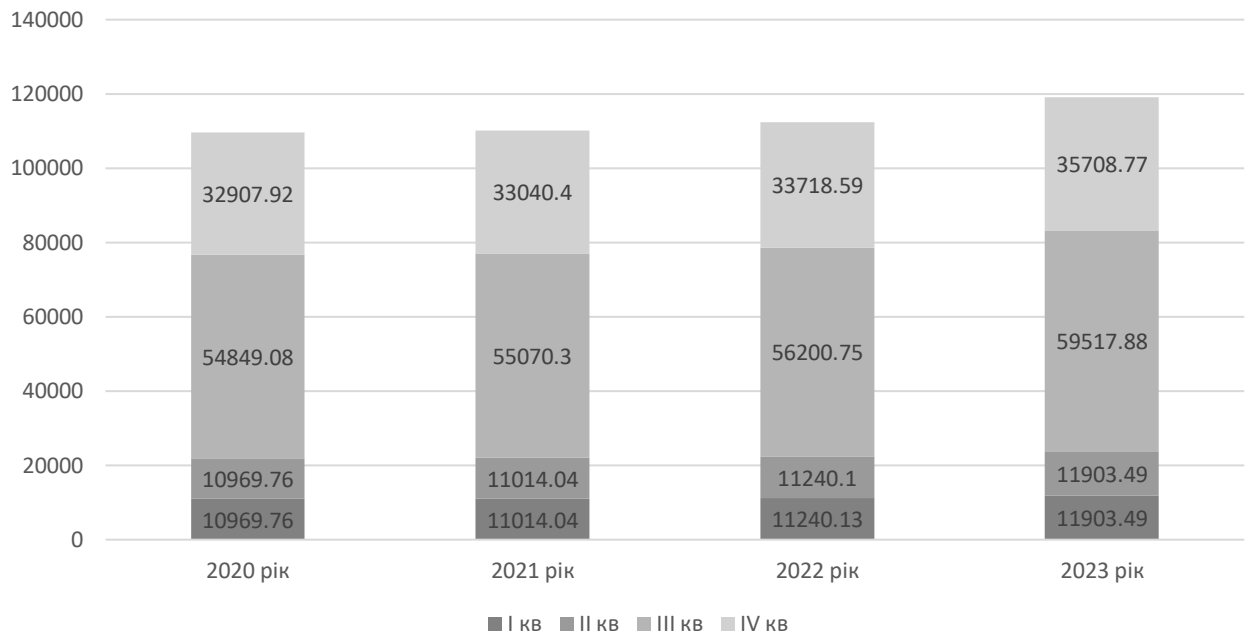

Рис. 2.1. Загальні податкові зобов'язання поквартально за 2021-2023 роки, грн (складено автором на основі податкових декларацій)

У 2022 році ПП «МРІЯ-2010» провело розрахунок мінімального податкового зобов'язання. МПЗ було нараховано 533 084,79 грн. Якщо врахувати загальну суму сплачених податків, зборів та платежів протягом звітного періоду, то різниця між МПЗ та рештою податків становить -231 864,4 грн. Отже, підприємство фактично переплачує майже 232 тис. грн податків.

Слід зазначити, що підприємство, яке зареєстроване платником єдиного податку четвертої групи не звільняється від сплати податку на додану вартість, єдиного соціального внеску, податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

До податків, базою стягнення яких є заробітна плата, відносяться ПДФО, ВЗ та ЄСВ. Для платника четвертої групи ПДФО та військовий збір сплачуються в день виплати зарплати, а єдиний внесок щоквартально.

За 2020-2022 роки підприємство «МРІЯ-2010» сплачувало ПДФО з заробітної плати – 18%, з паїв за орендну плату – 18% та з виплачених акціонерам

дивідендів – 9%. Загалом за 2020 рік було нараховано та сплачено 511 579,03 грн податку на доходи фізичних осіб. За 2021 рік сума становила 649 236,19 грн, з них 13,9% за виплату дивідендів. За минулий 2022 рік суб’єкт господарювання сплатив 626 931,43 грн (рис. 2.2.).

Аналізуючи останні три роки діяльності, помітно тенденцію до збільшення даного податку. Податок на доходи від заробітної плати 2022 року зріс на 61 294 грн (18,06%) порівнюючи з 2020 роком, а ПДФО паїв зріс на 54 058 грн (31,5%) за аналогічний час. У 2021 році у підприємства був стабільний економічний стан і було вирішено виплатити акціонеру дивіденди розміром один мільйон гривень. З цієї суми було сплачено податку 90 тисяч грн. За перший квартал 2023 року підприємство сплатило податку (зарплата) у розмірі 32 909,15 грн.

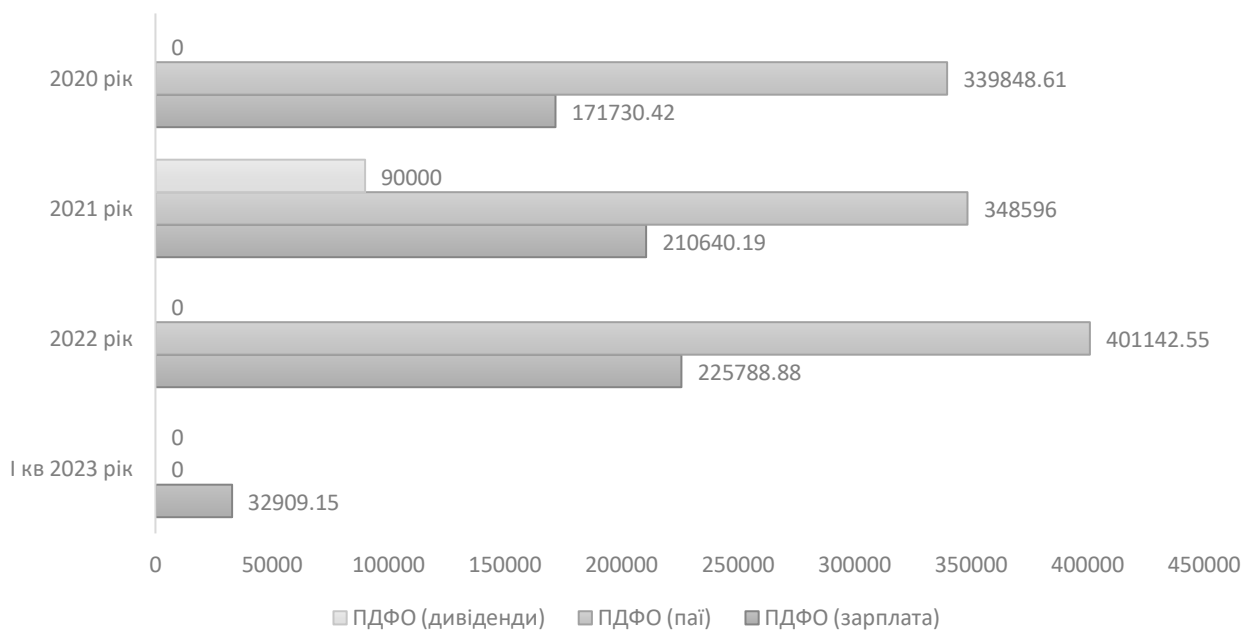

Рис. 2.2. Сума сплаченого ПДФО за 2020 – I кв. 2023 роки, грн (складено автором за основі даних додатку А)

Важливим доповненням до податку на доходи фізичних осіб є військовий збір. Ставка даного збору є фіксованою і становить 1,5%. Приватне підприємство «МРІЯ-2010» у 2020 році сплатило військового збору на суму 42 631,04 грн. У 2021 році сума зросла до 61 602,52 грн, а у 2022 році до 51 654,12 грн (рис. 2.3.). У відсотковому співвідношенні показники аналогічні до ПДФО: 18,06% зріст

збору з заробітної плати та 31,5% з паїв. Всього підприємство перевело до бюджету України військового збору розміром 155 887,68 грн. За три місяці 2023 року підприємством було сплачено 2 742,42 гривні військового збору.

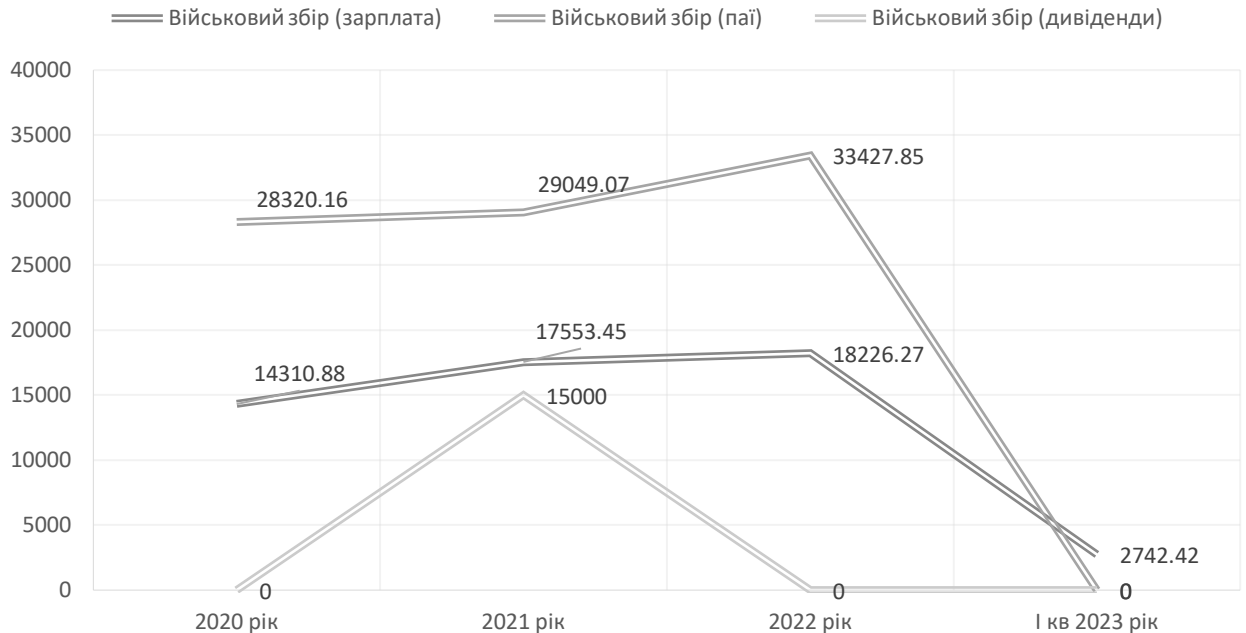

Рис. 2.3. Сума сплаченого військового збору за 2020 – I кв. 2023 роки, грн (складено автором за основі даних додатку Б)

Єдиний соціальний внесок оподатковується за ставкою 22%. Відповідно до Податкового кодексу України ЄСВ не є податком чи збором та не входить до системи оподаткування. Проте, через загальнообов'язковість його сплати фактично є платежем податкового характеру [37]. На досліджуваному підприємстві сплачується ЄСВ за чотирма категоріями: працівники, інваліди, лікарняні та мобілізовані. Всі, окрім інвалідів, мають стандартну ставку, за інвалідів ставка становить 8,41%.

Протягом звітного періоду 2020-2022 років спостерігається зріст сум сплаченого внеску. ЄСВ за працівників 2022 року зріс на 30% порівнюючи з 2020 роком, а ЄСВ за інвалідів збільшився на 2 595 гривень, що у відсотках становить 28%. Всього за три звітних роки було сплачено єдиного внеску майже на сімсот тисяч гривень (табл. 2.2.). За поточний рік, а саме за перший квартал, підприємство сплатило 39 900 гривень ЄСВ.

Таблиця 2.2.

Сума сплаченого єдиного соціального внеску за 2020 – I кв 2023 роки, грн
(складено автором за основі даних додатку В)

	2020 рік	2021 рік	2022 рік	I кв 2023 рік	Всього
ЄСВ ФОП (працівники)	185 690,23	232 026,42	241 616,10	36 858,13	696 190,88
ЄСВ ФОП (інваліди)	9 251,96	10 289,27	11 846,87	3 042,03	34 430,13
ЄСВ ФОП (лікарняні)	-	-	654,91	-	654,91
ЄСВ ФОП (мобілізовані)	-	-	8 531,62	-	8 531,62
Всього	194 942,19	242 315,69	262 649,50	39 900,16	739 807,54

Одним з обов'язкових податкових платежів ПП «МРІЯ-2010» є податок на додану вартість. Підприємство зареєстроване платником ПДВ з 2012 року, адже загальний сукупний річний дохід перевищує один мільйон гривень. Податкова декларація на ПДВ подається щомісяця і лише в електронному вигляді. Підприємець має 10 днів на сплату податку з моменту подачі декларації.

Стандартна ставка податку на додану вартість 20%, проте існують інші ставки. Вищезазначене підприємство користується ставкою 14% та 7%, а у 2022 році ще й 0%. 14% застосовується для сільськогосподарської продукції, 7-ми відсоткова ставка за паливо, а 0% ставка використовувалась за експорт за кордон[10].

При обчисленні ПДВ існують такі поняття як податкове зобов'язання та податковий кредит. Податкове зобов'язання – загальна сума ПДВ, що включена у вартість проданих товарів (робіт, послуг), так званий «вихідний ПДВ». Податковий кредит, у свою чергу, навпаки, загальна сума ПДВ, що міститься у вартості придбаних товарів («вхідний ПДВ»). Різниця цих величин і є сумою податку, який необхідно сплатити, за умови, якщо зобов'язання більше кредиту і має додатне значення [43].

Таблиця 2.3.

Сума сплаченого податку на додану вартість за 2020 – I кв 2023 роки, грн
(складено автором на основі даних додатку Г)

Рік	Ставка ПДВ	Обороти за період		Сплачено ПДВ
		Дебет	Кредит	
2020	20%	5 617 832,93	5 600 751,78	837 144,86
2021	20%	5 833 015,41	1 693 960,95	468 618,21
	14%	246 755,04	4 473 743,80	
2022	<...>	2 540,00	2 540,00	80 540,39
	20%	4 333 307,43	490 298,64	
	7%	190 032,28	-	
	14%	160 408,67	3 280 647,01	
2023	20%	325 225,74	964 368,13	-
	7%	18 466,74	26 886,54	

Відповідно до оборотно-сальдової відомості Приватне підприємство «МРІЯ-2010» у 2020 році сплатило за ставкою 20% податку у розмірі 837,15 тисяч гривень. За 2021 рік було сплачено майже 470 тисяч гривень, що на 44% менше за аналогічний період 2020 року. Сума податкового кредиту за ставкою у 14% перевищує зобов'язання у 18 разів. Що стосується минулого року, то підприємство заплатило лише 80,5 тис грн. Того року з'явилась пільгова ставка 7% за сплату пального, яким вдало скористалося підприємство. У 2022 році вказаний суб'єкт отримав штраф за несвоєчасно зареєстровані податкові накладні у зв'язку з навантаженням системи у перші місяці війни. У 2023 році за I квартал підприємство ще не сплачувало ПДВ, адже кредит перевищує зобов'язання (минулорічна продукція не була реалізована). Загалом за звітний період було сплачено до державного бюджету 1 386 303 грн (табл. 2.3.).

Якщо взяти до уваги останній два роки діяльності підприємства, а саме 2021 та 2022 роки, то суми сплачених податків суттєво відрізняються (рис. 2.4.). Загалом за 2021 рік Приватним підприємством «МРІЯ-2010» було сплачено податків та зборів на суму 1 531 911 гривень. За 2022 рік заплатили 1 134 175 гривень податку, що на 398 тис. грн (26%) менше за минулорічний показник.

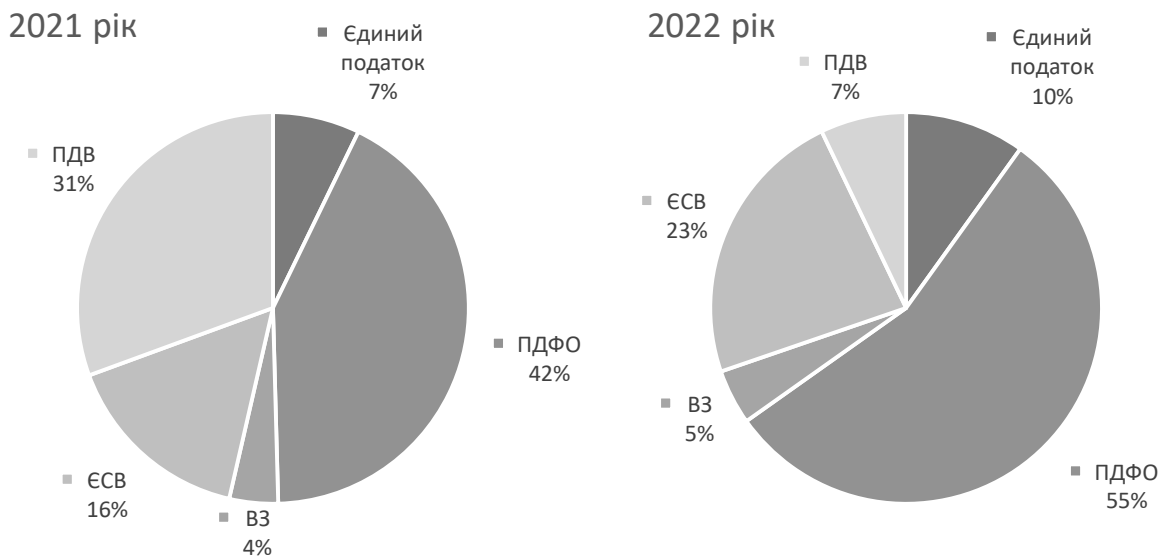

Рис. 2.4. Сплачені податки підприємством за 2021 та 2022 роки, %
(складено автором)

Найбільшу долю у 2021 року становили ПДФО (42%) та ПДВ (31%). У 2022 році відсоткове співвідношення кардинально змінилося. Хоча якщо аналізувати грошові показники податку на доходи, то різниця не така суттєва -22 305 гривень (-3,4%). Найбільша різниця помітна у сплаті податку на додану вартість. Причиною цього є війна в країні. Весною минулого року Верховна Рада ввела пільгові ставки на пальне, це відобразилося на загальній сумі сплаченого податку. А ще, так як підприємство займається сільськогосподарською продукцією, були перешкоди з реалізацією товару за кордон.

А тепер розглянемо ситуацію якби досліджуване підприємство було не на спрощеній системі оподаткування, а на загальній.

Згідно вимог перебування на загальній системі оподаткування, підлягає під оподаткування чистий прибуток компанії. Ставки залишаються такими ж: податок на доходи фізичних осіб – 18%, військовий збір – 1,5%, єдиний соціальний внесок – 22%.

Провівши розрахунки за останні три роки діяльності підприємства, якби воно було на загальній системі оподаткування, отримала такий результат(табл.2.4.):

Таблиця 2.4.

Прогнозована сплата податків ПП «МРІЯ-2010» за 2020-2022 роки, грн
(складено автором на основі додатків А-Д)

Вид податку	2020 рік	2021 рік	2022 рік
ПДФО	1 745 857,03	3 204 822,19	632 223,43
ВЗ	145 487,54	274 568,02	52 095,12
ЄСВ	1 703 504,19	3 365 809,69	269 117,5
ПДВ	837 144,86	468 618,21	80 540,39
Всього	4 431 993,62	7 313 818,11	1 033 976,44

Якщо порівнювати з податками на спрощеній системі, то різниця доволі таки значна. Перебуваючи на загальній системі за 2020 рік підприємство могло б переплатити 2 736 тис. грн (у 2,6 разів більше), а за 2021 рік – 5 782 тис. грн (майже у 5 разів більше). Для малого підприємства це дуже суттєва різниця. Що стосується 2022 року, то в цьому випадку через невеликий прибуток компанія навпаки сплатила б на 100 тисяч менше, ніж на спрощеній системі.

Проаналізувавши обидва варіанти оподаткування для приватного підприємства «МРІЯ-2010» зрозуміло, що підприємству немає жодного змісту змінювати систему оподаткування. У такому випадку переплата в декілька разів вища. 2022 рік є виключенням через повномасштабне вторгнення.

2.2. Оцінка рівня податкового регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу в умовах війни

24 лютого 2022 року росія почала повномасштабне і безпрецедентне вторгнення на територію України, що призвело до порушення ділової активності, завдало і продовжує завдавати великої шкоди населенню, містам, інфраструктурі й спричинює руйнівний вплив на економіку країни. Безумовно страждає і бізнес. В період економічної кризи найбільш вразливими є суб'єкти малого підприємництва. Великі підприємства є більш стійкими до потрясінь.

Мікро-, малі та середні підприємства (ММСП) відіграють важливу роль в економіці України. Державна служба статистики України у 2021 році зазначила, що ММСП становили 99,9% суб'єктів господарювання у країні. Всього діючих суб'єктів господарювання станом на 2021 рік було зафіксовано 1 956 248, з яких малих підприємств юридичних осіб налічується 352 722 суб'єкта (18,03%) та 1 585 105 фізичних осіб-підприємців (81,03%) [15].

З початком війни 22% малих підприємств повністю припинили функціонувати (у великого бізнесу показник сягає 2%), а 64% працюють лише частково (великі становлять 50%). Лише за перших три місяці війни малий бізнес поніс втрати у розмірі 85 млрд. дол. США. Проте з кожним місяцем ділова активність лише зростає. Підприємці звикають до сучасних умов і поступово адаптуються [16].

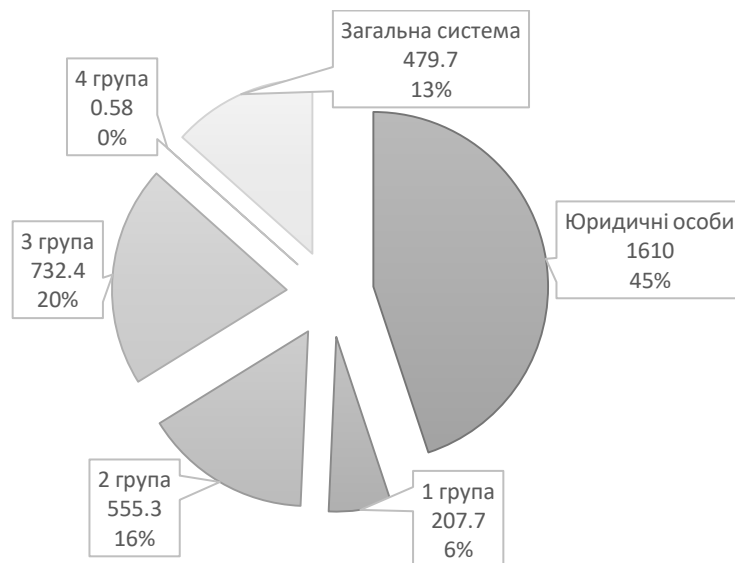

Рис. 2.5. Платники податків станом на 1 січня 2023 року, тис. осіб [34]

Відповідно до даних Публічного звіту Державної податкової служби України, станом на 1 січня 2023 року в Україні зареєстровано 3,59 мільйона платників податків: 1,61 млн юридичних осіб та 1,98 млн фізичних осіб-підприємців (рис. 2.5.).

Загалом ФОПів на спрощеній системі оподаткування 1 496 тис., що становить 75,72% загальної кількості. У відсотковому співвідношенні платників

єдиного податку ФОП налічується: 1 група – 10,51%, 2 група – 28,11%, 3 група – 37,08% та 4 група - 0,02% [34].

Незважаючи на війну український бізнес продовжує працювати і розвиватись. З початку повномасштабного вторгнення було зареєстровано 279 776 нових підприємців, з них 13,65% юридичних осіб (38 202 суб'єкта). Лише за 2023 рік було відкрито 85 120 ФОПів [9].

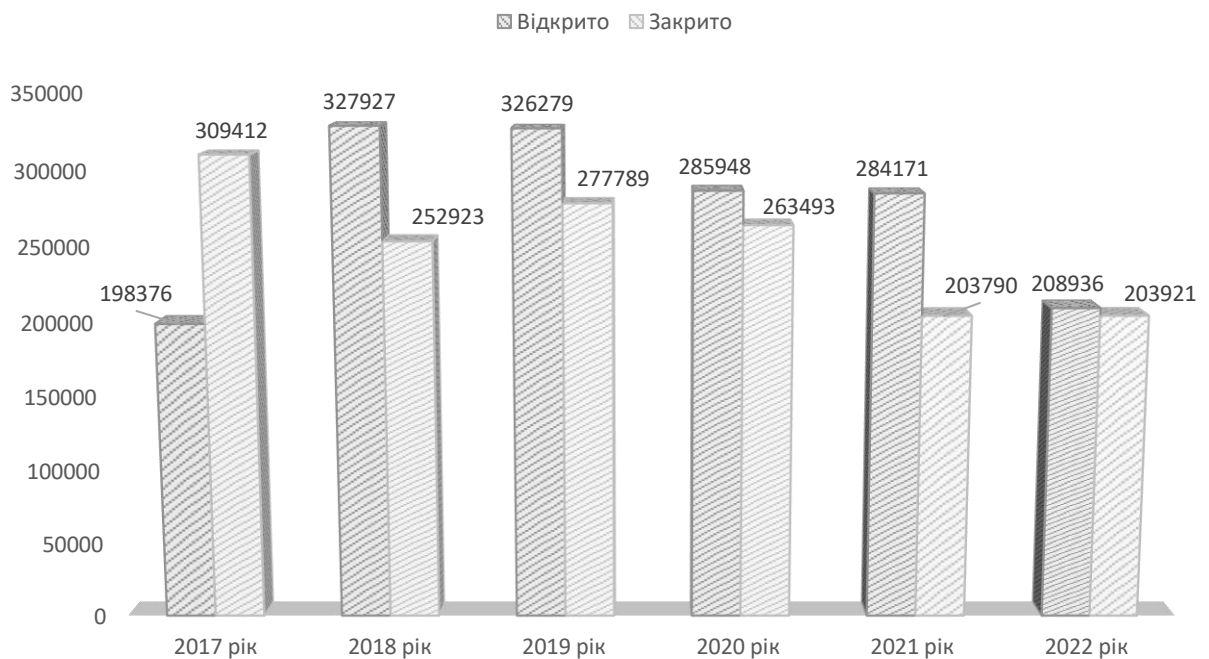

Рис. 2.6. Динаміка відкриття та закриття ФОП за 2017-2022 роки [9]

Аналізуючи показники за останні 6 років помітно, що кількість новостворених компаній переважає кількість закритих, навіть в умовах війни (рис. 2.6.). Найбільшу кількість нових фізичних осіб-підприємців за воєнний час було зареєстровано в Київській області – 29 тисяч. На другому місці Львівська область з показником у 16,8 нових підприємців. Слідом за нею Дніпропетровська область з 15,9 тис новореєстрованих бізнесів [9].

Від початку вторгнення уряд запровадив низку законодавчих змін та державних програм, щоб полегшити ведення бізнесу та підтримати вітчизняні підприємства у цей складний період. Такі ініціативи включають фінансову

підтримку, спрощення податкового та митного режимів, мораторій на державні перевірки тощо.

Одним із нововведень було впровадження сплати єдиного податку у розмірі 2% для усіх суб'єктів господарювання, чий річний оборот сягав не більше 10 млрд. грн. Перейти на сплату даного податку можуть юридичні особи та ФОП, які перебувають на спрощеній системі оподаткування або на загальній.

Для обрання або переходу на спрощену систему за ставкою 2 відсотки доходу компанія подає до контролюючих органів заяву у паперовій формі або ж через Електронний кабінет. Форма заяви про застосування спрощеної системи оподаткування затверджена наказом Міністерства фінансів України від 16 липня 2019 року № 308 [23].

Для новоутворених компаній, що бажають скористатися цією пропозицією, повинні за 10 днів з дня державної реєстрації подати вищезазначену заяву. З цього моменту вони вважатимуться платниками єдиного податку третьої групи. Що стосується вже діючих платників, то норми законодавства не скасовують право залишатися на ставках єдиного податку 3 групи у розмірі 3% або 5% доходу.

Згідно п. 9 підрозділу 8 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ тимчасово, з 1 квітня 2022 року до моменту припинення чи скасування воєнного стану в Україні, положення розділу XIV ПКУ застосовуються з урахуванням визначених ПКУ особливостей, зокрема, встановлено, що фізичним особам підприємцям, які є платниками єдиного податку першої та другої груп, дозволяється не сплачувати єдиний податок та ЄСВ [6]. Ця пропозиція буде діяти до кінця воєнного стану та ще рік після його закінчення. Також дозволяється не сплачувати ЄСВ за мобілізованих працівників ФОПам та юридичним особам третьої групи.

Якщо підприємство четвертої групи єдиного податку забажає перейти на ставку 2%, то повинно подати уточнюючі декларації та зменшити до нуля податкові зобов'язання по єдиному податку, що були задекларовані до сплати у раніше поданих податкових деклараціях [23].

За п'ять місяців від нововведення на ставку єдиного податку 2% перейшло 252,9 тис осіб, з яких 48,1 тис. юридичні особи [40]. За минулий рік третя група сплатила 9,84 мільярдів гривень за двовідсотковою ставкою.

Згідно показників Міністерства фінансів України за 2022 рік до місцевих бюджетів було сплачено 47 226, 06 тис. грн єдиного податку (рис. 2.7.). Загалом на цей рік прогнозувався показник 48 977,05 тис. грн. Фактично план було виконано на 96,42%. Якщо брати показники в розрізі категорій платників, то юридичні особи виконали план на 118,29%, фізичні особи – 92,59%, а сільськогосподарські товаровиробники виконали річний план на 87,49% [7].

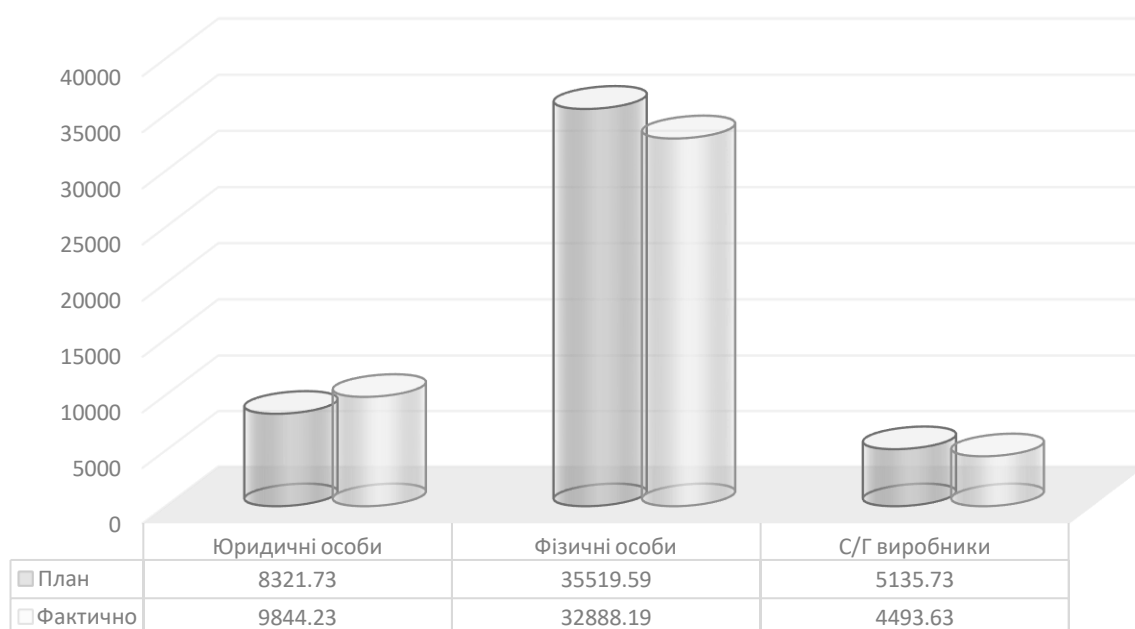

Рис. 2.7. Порівняння планового та фактично сплаченого єдиного податку за 2022 рік, тис. грн (складено автором на основі [7])

Відповідно до рис. 2.7. 70% загальнорічного єдиного податку сплачено саме фізичними особами. На юридичні особи припадає 20,8% сплати, а на підприємців четвертої групи – 9,2%.

Верховна Рада України розглядає законопроект щодо скасування спеціальної спрощеної системи оподаткування з 1 липня поточного року. Усі особи, що перейшли на ставку податку у 2 відсотки, втратять право на податкову

пільгу та повернуться на ту ж систему оподаткування, на якій вони перебували перед цим [33].

Ще одне нововведення, яке існує з минулого року це звільнення компаній від сплати екологічного та земельного податків, які провадять свою діяльність на територіях, де ведуться активні наземні бойові дії, тимчасово окуповані території та місцевості засмічені вибухонебезпечними предметами. Таке звільнення лише тимчасове і триває з 1 січня 2022 до кінця року, в якому буде припинено чи скасовано воєнний стан [8].

Минулого року через постійні відключення світла населення масово скуповували електрогенератори, що в мирний час обов'язково оподатковувались, адже це стаціонарне джерело забруднення. Тут держава також увійшла в становище та скасувала податок на період війни.

Від весни 2022 року було припинено проведення планових податкових перевірок. Подібна практика вже проводилася на початку пандемії у 2020 році. Як тоді, так і зараз було накладено мораторій згідно Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності в період дії воєнного стану» від 03.03.2022 року № 2718-IX, що постановляє: «Податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються» [31].

Тим не менш, у грудні 2022 року Державна податкова служба оприлюднила план проведення перевірок на поточний 2023 рік. Більшість перевірок будуть стосуватися тих суб'єктів господарювання, яких податківці не мали змоги перевірити минулого року. Серед них 226 юридичних та 958 фізичних осіб представників малого бізнесу [24]. З другого півріччя цього року планується повернення планових перевірок, а відповідно і скасування мораторію. До того ж, це за собою несе повернення штрафів за порушення податкового законодавства.

З 2022 року з'явилося нове поняття – мінімальне податкове зобов'язання. Згідно пункту 14.1 статті 14 Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення

збалансованості бюджетних надходжень» від 30 листопада 2021 року № 1914-ІХ: «Мінімальне податкове зобов'язання – мінімальна величина податкового зобов'язання із сплати податків, зборів, платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, пов'язаних з виробництвом та реалізацією власної сільськогосподарської продукції та/або власністю та/або користування земельними ділянками, віднесеними до сільськогосподарських угідь, розрахована відповідно до цього Кодексу» [30]. Першим роком, за який буде нараховано МПЗ – 2022 рік, а перша сплата буде відбуватися вже цього року.

Дане зобов'язання розраховується як добуток нормативно грошової оцінки землі, коефіцієнту 0,05 та кількість місяців у межах року, коли особа володіє чи користується земельною ділянкою, та поділено на 12.

Це зручне нововведення, адже для сільськогосподарських товаровиробників це можливість не переплачувати кошти. А навіть якщо за декларацією сума єдиного податку перевищує суму мінімального податкового зобов'язання, то підприємство має право повернути собі різницю коштів. Про те чи ефективно буде це провадження доцільніше буде аналізувати вже наступного року, коли мине повний податковий період.

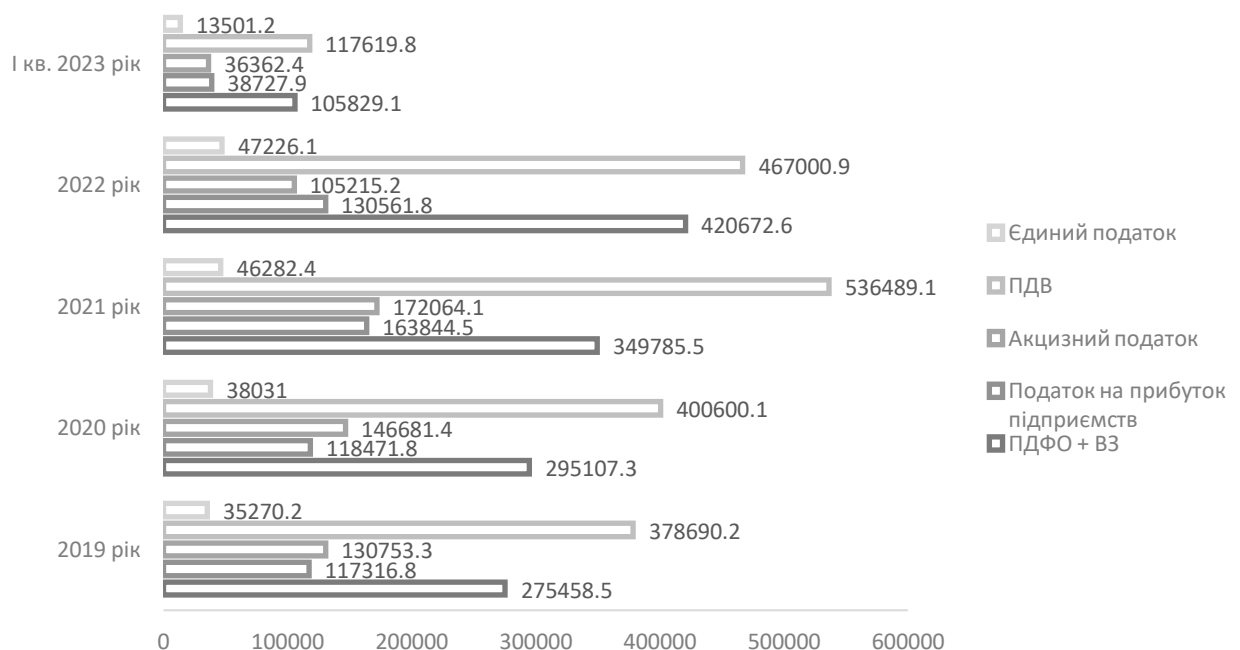

Рис. 2.8. Макроекономічні показники Зведеного бюджету України за 2019 – I кв. 2023 років, млн. грн (складено автором на основі даних [19])

Задля кращого порівняння сплати основних податків за останні чотири роки складено діаграму надходжень до Зведеного бюджету України (рис. 2.8.).

Аналізуючи макроекономічні показники Зведеного бюджету за 2019-2021 роки помітно тенденцію до збільшення надходжень (рис. 2.8.). У 2022 році тенденція зросту з невеликим відривом залишилася тільки для єдиного податку та ПДФО з військовим збором.

Відповідно до показників 2022 року ПДФО та ВЗ становлять 31,32% усіх податкових надходжень. У 2021 році цей показник нараховував 24,06%. Велика частка приросту (31%) даного податку складається з виплат військовослужбовців та мобілізованих громадян. Саме тому за минулий рік було виконано річний план щодо надходжень до Зведеного бюджету (табл. 2.5.).

За 2022 рік показник податку на додану вартість впав нижче рівня 2021 року, але не нижче показника за 2020 рік. З поверненням довоєнних ставок на ПДВ планується стабілізація становища та вирівнювання показників. Ситуація більше проясниться у другому півріччі 2023 року.

Що стосується податку на прибуток підприємств, то різниця 2022 та 2021 років становить -33 282,7 млн. грн. Частково це пов'язано з переходом підприємців на оподаткування за двовідсотковою ставкою, а також призупиненням роботи великих підприємств з початком війни.

Таблиця 2.5.

Податкові надходження Зведеного бюджету України за 2022 рік, млн. грн
(складено автором на основі [7])

Найменування	Річний план	Виконано	Виконання річного плану 2022 рік, %	Виконання річного плану 2021 рік, %
Єдиний податок	48 977,05	47 226,06	96,42	104,16
ПДВ	608 750,88	467 000,92	76,71	102,22
Акцизний податок	168 537,56	105 215,22	62,43	108,5
Податок на прибуток	183 605,72	130 561,78	71,1	102,23
ПДФО + ВЗ	408 874,47	420 672,62	102,88	101,83
Загалом	1 594 058,07	1 343 225,04	84,26	103,7

Порівнюючи показники виконання бюджету за останні два роки, помітно різкий спад. Найбільше бюджет недоотримав податку на додану вартість у грошовому вимірі (-141 750 млн. грн), а акцизний податок у відсотковому (-37,57%). І це доволі позитивні показники, враховуючи поточне становище, в якому опинилася Україна. Проте необхідно шукати шляхи як покращити стан нашої економіки.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

3.1. Перспективи податкових реформ для малого бізнесу в поточній фінансово-економічній ситуації

Загалом під терміном податкова реформа розуміють обмежений у часі комплексний процес кардинальних перетворень податкової системи з метою приведення її у відповідність до нової змістовності державної податкової політики [12, с. 67].

В сучасних умовах, що склалися в Україні, важко загадувати на майбутнє та щось планувати. Тим не менш, український уряд розглядає на наступні роки нову податкову реформу. Наразі вона більш відома за назвою «10-10-10».

Основною метою реформи є зниження найпоширеніших податків до ставки 10%. У цю категорію потрапляють ПДФО, податок на прибуток підприємств, що наразі становлять 18%, та ПДВ зі ставкою 20%. Також однією з новацій планується відміна ЄСВ (22%) та збільшення військового збору з 1,5% до 3%. Взамін пропонується збільшення екологічного податку, ставок ПДВ для фармакологічних продуктів та пального з 7% до 10% [3].

Отож, тепер детальніше. Восени минулого року радники Офісу Президента запропонували внести зміни до податкової системи. Суть реформи полягає в зменшенні податкового навантаження на активне працююче населення України. За пів року реформа «все по 10» набирає все більше розголосу. Основні інноваційні зміни в податковій системі наведено в табл. 3.1.

Думки експертів розділилися щодо можливих змін. Частина вбачає в цьому послаблення, і без того нестабільної економіки країни, інша ж частина прогнозує вихід підприємців з тіньової економіки.

Таблиця 3.1.

Запропоновані зміни у податковій системі [22]

Показник	Станом на сьогодні	Зміни
Кількість загальнодержавних податків та зборів	7 загальнодержавних податків (податок на прибуток, акцизний збір, ПДФО, мито, ПДВ, екологічний податок, рента)	Загальнодержавні податки: - Податок на виведений капітал - ПДВ
Кількість місцевих податків та зборів	3 місцевих податків та зборів (податок на майно, єдиний податок, туристичний збір)	- ПДФО - Рента - Мито - Екологічний податок
Внески з заробітної плати	ЄСВ	Місцеві податки: - Податок на майно - Єдиний податок - Туристичний збір
Тимчасовий збір	Військовий збір – 1,5%	Військовий збір – 3%
Базові ставки оподаткування	Податок на прибуток підприємств – 18%	Податок на виведений капітал – 10%
	ПДФО – 18%	ПДФО – 10%
	ПДВ – 20%	ПДВ – 10%
Пільги та знижені ставки податку	Знижені (пільгові) ставки та звільнення від оподаткування	Скасування всіх пільг

Одним із найочевидніших нововведень є запровадження нового виду податку, а саме податок на вилучений капітал. Основна зміна від податку на прибуток полягає в оподаткуванні за ставкою 10 відсотків тільки тих коштів, що підприємство одержує дивідендами від провадження своєї діяльності. Головною метою даної пропозиції є утримання грошових коштів всередині бізнесу, а отже і держави.

При введенні реформи позитивні наслідки мають бути помітні всім громадянам одразу – це в основному перехід на «білу» заробітну плату, яка в багатьох випадках зросте за рахунок зниження оподаткування доходів, а разом з

тим і зниження цін на широкий асортимент товарі і послуг за рахунок зміни ставки ПДВ.

Запропоновані новації включають в себе скасування єдиного соціального внеску. ЄСВ є головним джерелом наповнення Пенсійного фонду України. Коштів і так завжди не вистачає на соціальні виплати. Обов'язкове пенсійне накопичення досі не популяризовано в Україні, хоча це звичайна практика в Європі. В нашій країні на одного пенсіонера припадає 0,9 працюючої особи. Якщо взяти до уваги показники ЄС, то там співвідношення 2,6 до одного працюючого.

На сьогодні доволі великі суми єдиного внеску надходять із заробітних плат військовослужбовців та мобілізованих громадян. Демографічна ситуація дедалі погіршується. З початку війни 8 мільйонів людей виїхали за кордон. Багато людей загинуло і гине досі, багато стануть інвалідами, а отже непрацездатними.

Надходження від ЄСВ становить 2/3 Пенсійного фонду і більшу частину надходжень Фонду безробіття та соцстраху. Скасування ЄСВ може зробити велику «діру» в Пенсійному фонді. За умови таких радикальних змін державі можливо прийдеться застосовувати додаткову емісію, що в майбутньому може призвести до ще вищої інфляції. Також це викличе нерозуміння з боку наших міжнародних партнерів, адже вони надають в країну фінансову допомогу, а ми в свою чергу навпаки плануємо скасувати найбільше джерело поповнення соціальної «скарбниці».

Що стосується збільшення вдвічі ставки військового збору до 3%, то це цілком доцільне рішення, враховуючи які суми витрачаються на оборону країни. Дана зміна пропонується на період дії воєнного стану.

Реформа стосуватиметься також платників екологічного податку та рентних платежів. Планується підвищення платежів до рівня європейських країн.

В умовах війни проводити таку реформу ризиково та фактично неможливо. Податкова реформа має бути добре прорахована та донесена до суспільства. Необхідно враховувати інтереси підприємців та звичайних громадян, водночас

максимально зменшити корупційні ризики. Важливо також враховувати вимоги наших міжнародних партнерів. Міжнародний валютний фонд вважає недопустимим зменшення бази оподаткування та пониження відсоткових ставок податків, особливо під час російського вторгнення.

Цілком зрозуміло, що результати реформи не принесуть результатів одразу. Ба більше, результати перший час можуть бути зовсім не позитивними. Однак необхідно пристосовуватись до сучасних реалій та перелаштовуватись на новий лад. Фінансування від міжнародних партнерів не буде продовжуватись вічно, тому варто буде змістити фокус на інвестиційну складову. До того всього борги потрібно буде повертати. Станом на 31.12.2022 року зовнішній державний борг становить 2 610,95 млрд. грн, що становить 50,29% ВВП за вказаний рік [5]. За чотири місяці 2023 року борг зріс до 3 039,39 млрд. грн і буде продовжувати зростати, адже зараз в пріоритеті оборона України.

Розробниками даної реформи передбачається, що низькі податки врешті-решт спровокують інвестиційну активність, а загальні податкові надходження перевищать попередні рівні після початкового зниження. Яскравим прикладом такого впровадження є Великобританія. У 2010-2017 роках Британія зменшила податок на прибуток з 28% до 19%. Результатом цього стало подвоєння початкової суми надходження з 32 до 63 мільярдів фунтів [26]. Болгарія також мала успішний досвід у зниженні податків. Насамперед це стосувалося податку на прибуток (з 40% до 10%) та доходів фізичних осіб (з 52% до 10%). Відсоткова ставка знизилась у 4-5 разів, однак доходи бюджету зросли вчетверо [1].

В Україні є навіть власний позитивний результат із застосуванням понижених ставок. Це стосується ІТ сфери. У 2013 році на десять років запровадили пільгу для розробників програмного забезпечення. Працівники даної сфери сплачують ПДФО за ставкою 5% з їхньої зарплати та звільнені від сплати ПДВ. Цього року закінчується термін пільгового періоду, однак розроблено законопроект щодо продовження звільнення від сплати ПДВ ще на п'ять років для резидентів «Дія.City». Решта підприємців з початку цього року повертається до сплати податку на додану вартість за стандартною ставкою.

Деякі ІТ-компанії повідомляють, що через запровадження даного податку стає важко конкурувати з іноземними компаніями. Зміни вже відчутні за 4 місяці. Багато малих і середніх підприємств використовують програмне забезпечення вітчизняних розробників. Для них це пряме збільшення витрат на 20%, оскільки більшість з них не платники ПДВ.

За 2022 рік ІТ-індустрія сплатила 32,2 млрд. грн, що на 16% більше, ніж за аналогічний період у 2021 році. А оплата за експорт ІТ-послуг зросла до 7,35 млрд. дол. США (у 2013 році значення цього показника було 1,3 млрд. дол. США)[25].

В разі впровадження запропонованої податкової реформи вона стосуватиметься усіх верств населення України. Особливо відчутним буде зменшення вдвічі ставки ПДВ.

Переваги зниження податків для бізнес-сектору будуть суттєвими. Перш за все це зменшення податкового навантаження на підприємців. Вони і так зараз потерпають від відключень світла, постійних обстрілів з боку РФ та загалом нестабільної економічної ситуації в країні. Тим не менш, ті, хто залишився в Україні, продовжують працювати та сплачувати податки в бюджет. Також це може призвести до виходу з «тіні» економіки. Підприємцям простіше сплачувати податки за нижчими ставками, аніж вигадувати нові схеми та варіанти ухилення від сплати. Зменшення популярності схем ухилення від оподаткування призведе до збільшення потоку інвестицій, виробництва та продажів. Зниження податків вивільнить обігові кошти, покращить фінансовий стан компаній, що дасть змогу покращити процес детінізації заробітної плати.

В разі зменшення податкових ставок це буде гарним поштовхом не тільки для відкриття нового бізнесу в Україні, а й хорошою перспективою для повернення підприємців з-за кордону для продовження провадження своєї діяльності.

Якщо розглядати сутність та головну мету оподаткування, то зрозуміло, що податки є одним з найголовніших джерел поступлення коштів до бюджетів України, джерелом пенсійних виплат, утримання армії, утримання

інфраструктури на державному та місцевому рівнях, утримання державного апарату, розвиток освіти та культури тощо. Звідси зрозуміло, що порушення стабільності всіх державних систем і механізмів може стати наслідком зниження податкових ставок [11].

Наразі спрогнозувати ефект від запровадження податкової реформи важко, результат можна буде спостерігати за певний час після впровадження.

3.2. Напрямки оптимізації податкового регулювання діяльності суб'єктів малого бізнесу

Податки є частиною ефективної діяльності держави, а воюючої держави – невід'ємна частина. Величезні обсяги видатків з Державного бюджету йдуть на оборону країни, на виплати заробітних плат військовим, медикам та просто на стабілізацію економічної ситуації. Війна загалом знижує економічну продуктивність безліччю способами. Аби хоч якось пом'якшити удар на підприємців парламент ввів спеціальний податковий режим, тим самим спонукаючи компанії перейти на спрощену систему. Різне зменшення обсягів податків були відчутними не лише для бізнесу, але і для бюджету України. Дефіцит переважно перекривався емісією коштів, що у свою чергу призвело до інфляції у 22,6% за 2022 рік [2].

Якщо переглянути звітність доходів Зведеного бюджету України за 2019-2021 роки (рис. 3.1.), то чітко видно, що податкові надходження становлять більше 80% за рік. У 2021 році позначка сягнула 87,46% (найбільше за всі роки). За минулий рік ситуація змінилася і податкові надходження становили 61,16% Зведеного бюджету. Грошовий показник зменшився на 110,57 млрд. грн, а загальний план надходжень було виконано на 84%. Велику нестачу коштів закривала допомога від іноземних держав (481,31 млрд. грн). На сьогодні податкова система забезпечує близько 50% доходів бюджету.

За декілька місяців, переглянувши результат своїх дії, уряд почав задумуватись щодо повернення деяких ставок назад. А з середини поточного

року і зовсім планується повернення на довоєнні відсоткові ставки. Загалом за 2022 рік бюджет України недоотримав податків на 250,83 млрд. грн.

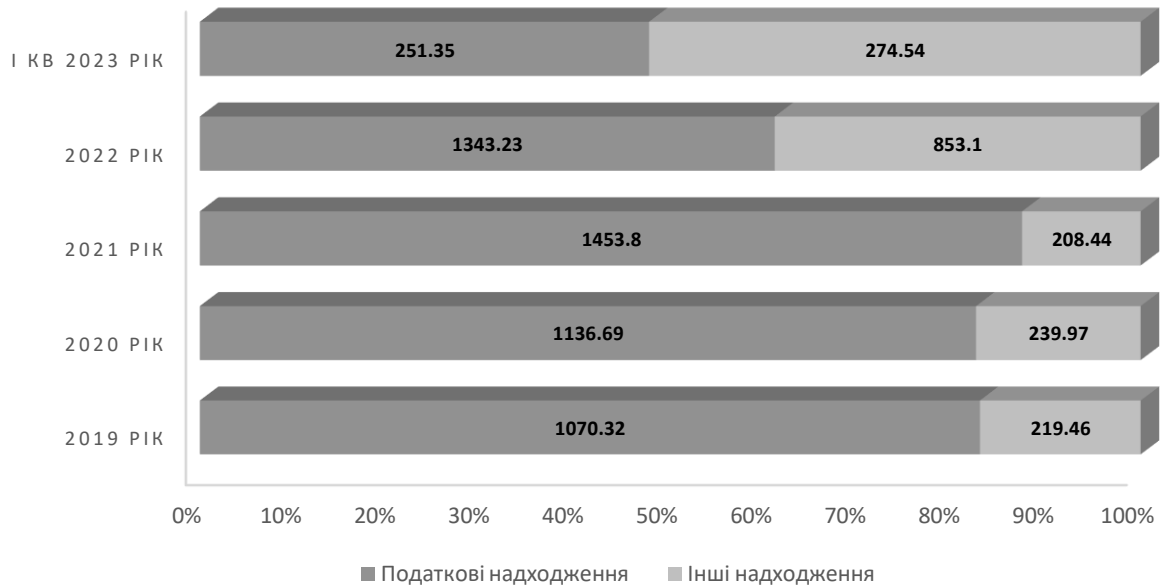

Рис. 3.1. Склад надходжень Зведеного бюджету України за 2019 – I кв 2023 роки, млрд. грн (складено автором на основі [7])

Розвиток податкової системи можливий за двома напрямками: або зміною до діючого законодавства, або проведенням нових податкових реформ. Зазвичай більшість реформ в Україні проводяться з метою дотримання умов від міжнародних партнерів, а також з метою євроінтеграції України. Реформування податкової системи не є виключенням.

Однією з умов Єврокомісії є зменшення корупції в Україні. У 2022 році Україна отримала 33 бали зі 100 можливих в Індексі сприйняття корупції (СРІ), тим самим посівши 116 місце зі 180 (у 2021 було 122 місце зі 180) [14]. До прикладу сусідня Польща отримала 55 балів та посіла 45 місце. Якщо показник сягає позначки 0, то корупція фактично панує в країні, а якщо 100 – практично відсутня. Корупція та податки напряму пов'язані між собою. Чим вище корупція – тим вище тіньова економіка, а отже, тим вище ухилення від сплати податків.

Тіньова економіка – це результат тотальної корупції та відсутності покарання. До тіньового бізнесу відноситься будь-яка економічна діяльність, яка не контролюється та не оподатковується. За останні декілька років середнє значення неофіційної економіки становить 30% до обсягу офіційного ВВП, а під час війни показник збільшився до 50%. Відповідно, чим більший рівень «тіні», тим менше поступає податків у бюджету України.

Методів боротьби з тіньовим бізнесом є безліч – від заохочення до покарання. Одним з них є зменшення податкового навантаження на підприємницьку діяльність. Якщо податкові ставки будуть доступними для бізнесу, то ймовірність роботи на «білу» буде вищою. Не буде сенсу отримувати зарплату «в конверті» і хвилюватися через можливе викриття податковою. Саме це пропагує нова податкова реформа. Її ще називають антикорупційною.

Існує таке поняття як «крива Лаффера». Вона показує зворотну пропорційну залежність між рівнем оподаткування та темпом економічного піднесення. Тобто, податки, які збираються за високими відсотковими ставками, призводять до зменшення надходжень до бюджетів і навпаки. Чим менше населення платить, тим більше з'являється бажання вкладати далі гроші в бізнес, з'являються вільні кошти для інвестування. І це напряму впливає на ВВП країни[18].

Зрозуміло, що з впровадженням реформи всі не підуть одразу реєструватися підприємцями, але тим не менш необхідно прививати українцям податкову культуру. Потрібно наглядно показати, що офіційно працювати краще, аніж в «тіні». Чим більше буде офіційно зареєстровано підприємств, тим більше вони будуть сплачувати податків, а отже наповнювати бюджет країни. Особливо зараз, в умовах воєнного стану, це необхідно як ніколи.

Також потрібно створити підприємцям такі умови, щоб мінімізувати труднощі переходу з першого липня зі спеціальної спрощеної системи на свою попередню.

ВИСНОВКИ

Кожна сучасна держава для належного виконання своїх функцій вимагає концентрації фінансових ресурсів. Така концентрація потребує співпраці громадян країни, які вносять внески до державного бюджету у вигляді податків, зборів, доходів від власності, державних позик, обов'язкових внесків до державних фондів та випущених цінних паперів. Саме податки є одним із найважливіших державних доходів.

Податки існують практично з моменту створення організаційних форм суспільства. Їхній розвиток пов'язаний з розвитком держави та зміцненням грошового господарства. Розвиток податків є відображенням змін, які переживало все людське суспільство, змін у поглядах на функціонування держави, економіки, торгівлі тощо.

Задля зручності та організованості збору податків створено податкову службу та такий інструмент як податкове регулювання.

Разом з тим, сучасна практика податкового регулювання потребує комплексного дослідження фіскальних відносин, що виникають між державою та суб'єктами малого господарювання в процесі застосування різних режимів оподаткування – загального та спрощеного, визначення впливу різних податкових механізмів на підприємницьку діяльність загалом, формування стратегічної податкової політики, що ґрунтується на фіскальній достатності, економічній ефективності та соціальній справедливості.

Велика кількість підприємств користується спрощеною системою оподаткування, яка підходить саме для суб'єктів малого бізнесу. Існує чотири групи платників податків на спрощеній системі, які сплачують до місцевих бюджетів єдиний податок, в залежності від обраної групи.

В ході написання кваліфікаційної роботи я взяла за основу показники приватного підприємства «МРІЯ-2010», яке є платниками єдиного податку на четвертій групі. Проаналізувала усі податки, які сплачував суб'єкт

господарювання за 2020 – I кв. 2023 роки. Також провела дослідження скільки сплачувало б підприємство, якби було на загальній системі оподаткування.

З 24 лютого 2022 року росія розпочала повноцінну війну проти нашої держави. Усі були в шоковому стані та не знали як діяти далі. З перших місяців вторгнення держава вирішила запровадити спеціальну систему оподаткування для українського бізнесу. Було впроваджено багато змін, які допомогли суб'єктам малого підприємництва мінімізувати втрати та налагодити подальший процес діяльності.

Враховуючи пріоритет фіскальної функції податку, держава прагне збільшити загальну суму податків і зборів, які надходять до бюджетів усіх рівнів та державних цільових фондів як доходи. Проте надмірне збільшення податкового тягаря позбавляє суб'єктів підприємницької діяльності стимулів далі розвивати та розширювати сферу своєї діяльності. В гірших випадках наслідками є придушення підприємництва, робота у «тіні» та ухилення від сплати.

З іншого боку платники податків зацікавлені в мінімізації витрат, у тому числі витрат на сплату різноманітних податків і зборів, тому зменшення податкового тягаря об'єктивно зміцнює фінансову базу платників.

Враховуючи сучасний стан економіки України було запропоновано провести нову податкову реформу «Все по 10», головною метою якої є зменшення ставки основних податків (ПДФО, податку на прибуток та ПДВ) до 10%. На сьогодні оцінити ефект від впровадження реформи важко, результат побачимо у майбутньому.

Малий бізнес є важливою ланкою у національній економіці, яка насичує ринок товарами та послугами, створює нові робочі місця, тим самим зменшуючи рівень безробіття в країні. Майже половина працевлаштованого населення України працює на суб'єктах малого підприємництва. Ефективне функціонування МСП має великий вплив на формування конкурентного середовища, тому податкове регулювання є актуальним у будь-який час.

Приватний сектор відіграватиме ключову роль у післявоєнній відбудові

країни. Тому ми маємо докласти всіх зусиль для створення сприятливих умов для залучення інвестицій, розвитку приватного сектору та стимулювання здорової конкурентоспроможності бізнесу.

В економіці та податковій системі нашої країни ще досить багато недоліків, які потребують виправлення та доопрацювання. До основних таких належать корупція та високий рівень тіньової економіки, які між собою тісно пов'язані. Зрозуміло, що в умовах війни важко боротися з викоріненням цих понять, але потрібно цього прагнути. Загалом для успішної діяльності суб'єктів господарювання необхідно перезавантажити правоохоронну та судову системи, надати бізнесу доступ до фінансування, подолати корупцію та оптимізувати податки: запровадити такі податкові ставки, щоб економіка вийшла з «тіні».

Задля ефективної співпраці податкової служби та підприємницького сектору необхідно провести ряд змін. Спершу необхідно продумати чіткі дії щодо впровадження нових реформ, прислухатися до самих суб'єктів господарювання. Посилити виховну роботу з приводу необхідності сплати податків та офіційної реєстрації. Варто доносити цінність сплати, показати куди далі перераховуються кошти платників податків. Для зручності поширення інформацію можна доводити через соціальні мережі, засоби масової інформації, на офіційних сайтах Податкової служби України, Міністерства фінансів, фіскальної служби тощо. Потрібно вибудовувати довірливі стосунки між державою та суспільством, адже це запорука успіху країни.

Немає жодної держави, яка була б повністю задоволена своєю поточною податковою системою, а також немає однієї системи, яка б підходила для будь-якої країни. Тому варто намагатися щоразу покращувати поточний стан системи, впроваджуючи зміни та аналізуючи попередні помилки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антикорупційна податкова реформа і український економічний прорив. *Delo.ua*: веб-сайт. URL: <https://delo.ua/economy/antikorupciina-podatкова-reforma-i-ukrayinskii-ekonomichni-proriv-416462/> (дата звернення: 24.05.2023).
2. Вихід «на світло» – питання виживання як держави, так і бізнесу. *Вокс Україна*: веб-сайт. URL: <https://voxukraine.org/vyhid-na-svitlo-pytannya-vyzhyvannya-yak-derzhavy-tak-i-biznesu> (дата звернення: 18.05.2023).
3. «Все по десять», або ще один погляд на податкову реформу. *LB.ua*: веб-сайт. URL: https://lb.ua/blog/mykhaylo_pozhyvanov/529372_vse_desyat_abo_shche_poglyad.html (дата звернення: 25.05.2023).
4. Все, що потрібно знати «Спроценцям». *Дебет-Кредит*: веб-сайт. URL: https://services.dtkr.ua/tematic_roz/tematic_roz/48 (дата звернення: 18.05.2023).
5. Державний борг України. *Мінфін*: веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/> (дата звернення: 19.05.2023).
6. До уваги фізичних осіб – платників єдиного податку першої – третьої груп! *Державна податкова служба України*: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/644194.html> (дата звернення: 20.05.2023).
7. Доходи. *open budget*: веб-сайт. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes> (дата звернення: 25.05.2023).
8. Екологічний податок у 2023 році. *Головбук*: веб-сайт. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7127-ekologchniy-podatok-2019> (дата звернення: 22.05.2023).
9. Економічний фронт України. Як український бізнес працює під час війни. *Опендатабот*: веб-сайт. URL: <https://opendatabot.ua/war> (дата звернення: 21.05.2023).
10. Експрес-оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. *United Nations Development Programme*: веб-сайт. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/ekspres-otsinka-vplyvu-viyny-na->

[mikro-mali-ta-seredni-pidpryyemstva-v-ukrayini](#) (дата звернення: 20.04.2023).

11. Зниження податків – стежка до раю? *Юридична газета online*: веб-сайт. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/podatkova-praktika/znizhennya-podatkov--stezhka-do-rayu.html> (дата звернення: 18.05.2023).

12. Іванов Ю.Б., Тищенко В.Ф., Найденко О.Є. та ін. Податкова система: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. С. 408.

13. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Кізіма А.Я., Карпова В.В. Податковий менеджмент: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. С. 525.

14. Індекс сприйняття корупції – 2022. *Transparency International*: веб-сайт. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/> (дата звернення: 16.05.2023).

15. Кількість діючих суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва за видами економічної діяльності у 2010-2021 роках. *Державна статистика України*: веб-сайт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/pssg/ksg_vsmm_ek_2010_2021_u.xlsx (дата звернення: 20.05.2023).

16. Ключові результати дослідження стану та потреб українського бізнесу. *Центр розвитку інновацій*: веб-сайт. URL: <https://cid.center/key-results-of-the-study-of-the-state-and-needs-of-ukrainian-business/> (дата звернення: 29.04.2023).

17. Клятві податки: яким повинно бути оптимальне оподаткування. *Економічна правда*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/02/18/657162/> (дата звернення: 18.04.2023).

18. Крива Лаффера та економічне диво України. Як ви думаєте? *Vector*: веб-сайт. URL: <https://vctr.media/ua/kriva-laffera-ta-ekonomichne-divo-ukrayini-yak-vi-dumayete-mihajlo-kuhar-starshij-ekonomist-ukraine-economic-outlook-172366/> (дата звернення: 16.05.2023).

19. Макроекономічні показники. Зведений бюджет. *Національний банк України*: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators#4> (дата звернення: 19.05.2023).

20. Особливості податкового регулювання підприємницької діяльності в Україні: науковий вісник НЛТУ України «Східна Європа: економіка, бізнес та управління», 2018. Вип. №6 (17). С. 189-193. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/36.pdf (дата звернення: 19.05.2023).
21. Основні методи впливу держави на тіньову економіку: електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток», 2016. Вип. №6. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=979> (дата звернення: 16.05.2023).
22. Переваги та недоліки податкової реформи "10:10:10" для бізнесу. *УКРАЇНСЬКА ПРАВДА*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/04/28/699587/> (дата звернення: 25.05.2023).
23. Питання-відповіді щодо особливостей переходу платників на спрощену систему оподаткування. *Урядовий портал*: веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/pitannya-vidpovidi-shchodo-osoblivostej-perehodu-platnikov-na-sproshchenu-sistemu-opodatkuvannya> (дата звернення: 15.05.2023).
24. План-графік проведення документальних планових перевірок платників податків на 2023 рік. *Державна податкова служба України*: веб-сайт. URL: <https://www.tax.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/642254.html> (дата звернення: 19.05.2023).
25. Податки 2023: що зміниться для ІТ-бізнесу. *SPEKA*: веб-сайт. URL: <https://speka.media/podatki-2023-shho-zminitsya-dlya-it-biznesu-vm86zp> (дата звернення: 17.05.2023).
26. Податкова реформа та її хронологія. *УКРІНФОРМ*: веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3691473-podatkova-reforma-ta-ii-hronologia.html> (дата звернення: 24.05.2023).
27. Податкове регулювання розвитку малого бізнесу. *Факультет управління фінансами та бізнесу*: веб-сайт. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/Vlca_ekon_2017_53_15.pdf (дата звернення: 04.05.2023).
28. Податкове регулювання розвитку малого підприємництва в Україні: науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка», 2018. Вип. № 77. С. 27-

31. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/330/392> (дата звернення: 16.05.2023).

29. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 04.11.2011 р. № 4014-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4014-17#Text> (дата звернення: 18.04.2023).

30. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень від 30.11.2021 № 1914-IX. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20#Text> (дата звернення: 15.05.2023).

31. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану від 03.03.2022 р. № 2118-IX. *LIGA 360*: веб-сайт. URL: https://ips.ligazakon.net/document/t222118?an=9&ed=2022_03_03 (дата звернення: 18.05.2023).

32. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: Указ Президента України від 03.07.1998 № 727/98 (Втратив чинність) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/727/98#Text> (дата звернення: 18.04.2023).

33. Проект Закону Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану. *Урядовий портал*: веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-vnesennya-zmin-do-podatkovogo-kodeksu-ukraini-ta-inshikh-zakoniv-ukraini-shchodo-osoblivostey-opodatkuvannya-u-period-dii-voennogo-stanu> (дата звернення: 18.05.2023).

34. Публічний звіт ДПС за 2022 рік. *Державна податкова служба України*: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/print-657704.html> (дата звернення: 13.05.2023).

35. Реєстр платників єдиного податку. *Дія*: веб-сайт. URL: <https://data.gov.ua/dataset/198185ea-44d6-48f0-877c->

[44251c413f64/resource/f52ba80c-ef54-46a4-9da1-b75d72244495](https://tax.gov.ua/nk/rozdil-xiv--spetsialni-podat/edynyi-podatok/) (дата звернення: 16.05.2023).

36. Розділ XIV. Спеціальні податкові режими Глава 1. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності. *Державна податкова служба України*: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/nk/rozdil-xiv--spetsialni-podat/edynyi-podatok/> (дата звернення: 22.04.2023).

37. Сплачуємо ЄСВ у СОТА. *СОТА звітність і документообіг*: веб-сайт. URL: <https://sota-buh.com.ua/page/taxpage/splachuiemo-yesv-u-sota> (дата звернення: 04.05.2023).

38. Спрощена система оподаткування – вибір системи оподаткування. *YANKIV*: веб-сайт. URL: https://yankiv.com/ua/vybir-systemy-opodatkuvannya-porady-yurysta/#Sprosenya_sistema_opodatkuvanna_-_vibir_sistemi_opodatkuvanna (дата звернення: 18.04.2023).

39. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності: сучасний стан та напрями її вдосконалення: електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка», 2020. Вип. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/89.pdf (дата звернення: 18.05.2023).

40. У Раді розповіли, скільки підприємців перейшли на податкову ставку 2%. *УКРАЇНСЬКА ПРАВДА*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/29/690921/> (дата звернення: 18.05.2023).

41. Фермерське господарство на єдиному податку; як працює четверта група ФОП. *Бізнес кейси*: веб-сайт. URL: <https://thepage.ua/ua/business/fop-4-grupa-podatki-zvitnist-ta-umovi> (дата звернення: 15.05.2023).

42. ФОП: загальна чи спрощена система оподаткування? *СОТА звітність і документообіг*: веб-сайт. URL: <https://sota-buh.com.ua/news/fop-zahalna-chy-sproshchena-systema-opodatkuvannia> (дата звернення: 21.04.2023).

43. Що треба знати про ПДВ підприємцю. *OST APP JOURNAL*: веб-сайт. URL: <https://journal.ostapp.com.ua/uk/articles/post/nds> (дата звернення:

18.05.2023).

44. Як правильно заощаджувати свої кошти: податкові відрахування- що це таке і як отримати. *НОВИНИ LIVE*: веб-сайт. URL: <https://economics.novyny.live/finance/kak-pravilno-ekonomit-svoi-sredstva-nalogovye-otchisleniia-cto-eto-takoe-i-kak-poluchit-16704.html> (дата звернення: 15.04.2023).

45. Metody daňové regulace podniků. Státní daňová regulace. Obecná myšlenka státní daňové regulace. *dFree*: веб-сайт. URL: <https://dutyfree58.ru/cs/metody-nalogovogo-regulirovaniya-deyatelnosti-predpriyatii/> (дата звернення: 15.04.2023).

ДОДАТКИ

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6411 за 2020 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
6411	8 654,24		511 579,03	511 579,02	8 654,25	
ПДФО (зарплата)	5 181,33		171 730,42	171 730,41	5 181,34	
ПДФО (паі)	3 472,91		339 848,61	339 848,61	3 472,91	
Разом	8 654,24		511 579,03	511 579,02	8 654,25	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6411 за 2021 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
6411	8 654,25		649 236,19	648 823,85	9 066,59	
ПДФО (дивіденди)			90 000,00	90 000,00		
ПДФО (зарплата)	5 181,34		210 640,19	210 227,85	5 593,68	
ПДФО (паі)	3 472,91		348 596,00	348 596,00	3 472,91	
Разом	8 654,25		649 236,19	648 823,85	9 066,59	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6411 за 2022 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
6411	9 066,59		626 931,43	632 525,11	3 472,91	
ПДФО (зарплата)	5 593,68		225 788,88	231 382,56		
ПДФО (паі)	3 472,91		401 142,55	401 142,55	3 472,91	
Разом	9 066,59		626 931,43	632 525,11	3 472,91	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6411 за 1 квартал 2023 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
6411	3 472,91		32 909,15	32 909,15	3 472,91	
ПДФО (зарплата)			32 909,15	32 909,15		
ПДФО (паі)	3 472,91				3 472,91	
Разом	3 472,91		32 909,15	32 909,15	3 472,91	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 642 за 2020 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
642	1 593,76		42 631,04	42 631,04	1 593,76	
Військовий збір	1 021,15		14 310,88	14 310,88	1 021,15	
Військовий збір (паі)	572,61		28 320,16	28 320,16	572,61	
Разом	1 593,76		42 631,04	42 631,04	1 593,76	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 642 за 2021 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
642	1 593,76		61 602,52	61 567,97	1 628,31	
Військовий збір	1 021,15		17 553,45	17 518,90	1 055,70	
Військовий збір (дивіденди)			15 000,00	15 000,00		
Військовий збір (паі)	572,61		29 049,07	29 049,07	572,61	
Разом	1 593,76		61 602,52	61 567,97	1 628,31	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 642 за 2022 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
642	1 628,31		51 654,12	52 709,82	572,61	
Військовий збір	1 055,70		18 226,27	19 281,97		
Військовий збір (паі)	572,61		33 427,85	33 427,85	572,61	
Разом	1 628,31		51 654,12	52 709,82	572,61	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 642 за 1 квартал 2023 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
642	572,61		2 742,42	2 742,42	572,61	
Військовий збір			2 742,42	2 742,42		
Військовий збір (паі)	572,61				572,61	
Разом	572,61		2 742,42	2 742,42	572,61	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 651 за 2020 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
651	473,68		194 942,19	194 942,17	473,70	
ЄСВ ФОП (інваліди)			9 251,96	9 251,96		
ЄСВ ФОП (працівники)	473,68		185 690,23	185 690,21	473,70	
Разом	473,68		194 942,19	194 942,17	473,70	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 651 за 2021 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
651	473,70		242 315,69	242 013,41	775,98	
ЄСВ ФОП (інваліди)			10 289,27	10 289,27		
ЄСВ ФОП (працівники)	473,70		232 026,42	231 724,14	775,98	
Разом	473,70		242 315,69	242 013,41	775,98	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 651 за 2022 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
651	775,98		262 649,50	263 425,46	0,02	
ЄСВ ФОП (інваліди)			11 846,87	11 846,87		
ЄСВ ФОП (лікарняні)			654,91	654,91		
ЄСВ ФОП (мобілізовані)			8 531,62	8 531,62		
ЄСВ ФОП (працівники)	775,98		241 616,10	242 392,06	0,02	
Разом	775,98		262 649,50	263 425,46	0,02	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 651 за 1 квартал 2023 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податки						
651	0,02		39 900,16	39 900,18		
ЄСВ ФОП (інваліди)			3 042,03	3 042,03		
ЄСВ ФОП (працівники)	0,02		36 858,13	36 858,15		
Разом	0,02		39 900,16	39 900,18		

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6412 за 2020 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Ставки ПДВ						
6412		7 095,15	5 617 832,93	5 600 751,78	9 986,00	
20%		7 095,15	5 617 832,93	5 600 751,78	9 986,00	
Разом		7 095,15	5 617 832,93	5 600 751,78	9 986,00	

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6412 за 2021 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Ставки ПДВ						
6412	9 986,00		6 079 770,45	6 167 704,75		77 948,30
20%	9 986,00		5 833 015,41	1 693 960,95	4 149 040,46	
14%			246 755,04	4 473 743,80		4 226 988,76
Разом	9 986,00		6 079 770,45	6 167 704,75		77 948,30

ПП "МРІЯ-2010"

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 6412 за 2022 р.

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Ставки ПДВ						
6412		77 948,30	4 686 288,38	3 773 485,65	834 854,43	
<...>			2 540,00	2 540,00		
20%	4 149 040,46		4 333 307,43	490 298,64	7 992 049,25	
7%			190 032,28		190 032,28	
14%		4 226 988,76	160 408,67	3 280 647,01		7 347 227,10
Разом		77 948,30	4 686 288,38	3 773 485,65	834 854,43	

2. Звіт про фінансові результати
за 2020 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27460.5	19047.5
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240	593.8	203.9
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	28054.3	19251.4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(19190.5)	(12011.2)
Інші операційні витрати	2180	()	()
Інші витрати	2270	(2006.7)	(957.4)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(21197.2)	(12968.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	6857.1	6282.8
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	6857.1	6282.8

2. Звіт про фінансові результати
за 2021 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	40175.1	27460.5
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240	310.0	593.8
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	40485.1	28054.3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(23045.3)	(19190.5)
Інші операційні витрати	2180	()	()
Інші витрати	2270	(3242.1)	(2006.7)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(26287.4)	(21197.2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	14197.7	6857.1
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	14197.7	6857.1

2. Звіт про фінансові результати
за 2022 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	26330.2	40175.1
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240	138.8	310.0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	26469	40485.1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(23955.4)	(23045.3)
Інші операційні витрати	2180	()	()
Інші витрати	2270	(2484.2)	(3242.1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(26439.6)	(26287.4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	29.4	14197.7
Податок на прибуток	2300	()	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	29.4	14197.7